

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákar L. könyv- és papírkereskedése Csíkszereda, nová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak.
Kéziratok nem adatkak vissza.

A nyolcvankettősök.

Csíkszereda, augusztus 8.

Két hét óta vad szilajsággal döngeti határainkat a kábultságából feltápáskodott oláh hadsereg. Elvesztett hazáját szeretné visszahódítani s közben újra bemocskolni drága Székelyföldünket.

Két hét óta rohamozza a Casinuluit, nagy tulerővel, katonái ezreinek feláldozásával, de hasztalauul. Kemény dióra akadt az orvtámadó, hitvány ellenség. A 82-ös székelyek védig a hegyet s egyben hazajuk határait. Azok a 82-ösök, akik Gorliczét csinálták, akik nevüket Grodeknél, a Sannál és Ivangorodnál véres betűkkel irták bele a világtörténelembe. Azok a 82-ösök, akik Doberdó véráztatta szikláin a világháboru legnehezebb harcaiban verték meg a hitsegő olaszt.

Ezeket a katonákat, a mi székely bakainkat most ritka kitüntetés és dícsőség érte. A vezérkari jelentés — ki tudja már hanyadszór — a legmelegebb szavakkal emelte ki azt a kipróbált erőt és vitézséget, melylyel a 82-ösök az oláhok szakadatlan rohamait, — egy nap olykor négyet is, — visszaverték és az ellenséget visszavonulásra kényszerítették.

A székely ezred páratlan hősiességéről Károly király is tudomást szerzett. Az ezrednek a hadseregpáncsnokság utján kitűnő és vitéz magatartásáért különös megelégedését, elismerését és köszönetét táviratilag fejezte ki. A király szíve a hős székely ezreddel érez, azzal az ezreddel, melynek vitéz katonáit már trónörökös korában a lengyelországi csatamezőkön kéz a kézbe is merte meg és azután is sokszor szemtől-szembe látta Csík és Udvarhely büszke fiait.

A Casinu-völgyben érezte újból az orvtámadó oláh a kemény székely öklöt, mely először a tömösi szorosban sujtott rá. A sok ellenség között végre az igazi ellenségre talált. Mikor ütésre emeli karját, érzi és tudja, hogy nekünk ez az örökös ellenségünk, mely évszázadok óta mindig lesben áll es orvutámad meg miukat. Minden székely baka előtt ott lebeg 1848 véres emléke, mikor az oláh hordák hitványul legyilkolták apáinkat és anyáinkat. Ez a tudat adja meg azt a hatványozott, emberfeletti erőt, mely félistenekké teszi a székelyt, mikor oláht lát maga előtt.

Ezt a emberfeletti vitézséget ismeri el és köszöni meg a királyi kegy, mely babérkoszorút fűz ezredünk fölé. Jól tudjuk, mit jelent ez Felsőges királyunk-

tól, ki a csatamezőkön ismerte meg a magyar és székely határtalan szeretetét hazája és királya iránt, azt a kitartást és páratlan hősiességet, melylyel az ellenséggel szemben verekszik.

A székelyek harci dícsősége talán sohasem ragyogott szebben és tündöklőbben, mint a világháboruban. A legfelsőbb elismerésből is bőven kijutott. De jegyezzük meg magunknak, hogy fenkölt gondolkozásu királyunk nagyra becsülését és szeretetét a székelyek iránt a vitéz 82-ösök vívták ki. Sok drága székely baka vére folyt ezért, kiknek dícső emlékét szívünkre zártuk és féltve őriztük. Szívünk sajog a sok vérveszteség után, melylyel miután az első közö tartozunk. Fájdalmasabbá teszi ezt az oláh betörés, mely sok hősi halált halt 82-ös családját földönfutóvá tette.

Bizunk fenkölt szellemű királyunk atyai jó szívében, mely a sebeket gyógyítani fogja. Többször járt közöttünk, látta pusztulásunkat és látta az erős hitet és bizalmat, mely a székely nép lelkében királya és hazája iránt rendíthetetlenül él.

Az ellenség a legsúlyosabb vereségek után keleti határainkon is már hátrál. Lelkünk felszabadul a lidércnyomás alul és bizalommal tekint a szebb jövő elé.

A román betörés és a kiűrités.

Alispáni jelentés.

(Folytatás és vége.)

Könnyet sajtolt a szemekbe a szerető édes anyák és szülőknék azon megfeszített munkája és aggodalma, mellyel siró gyermekeiket a veszélyből kiragadni siettek.

Égetően szomorú részvétet ébresztett a tehetetlen aggok, betegek és más testi fogyatkozásokban szenvedőknek kínos és minden percben életüket veszélyeztető nyomoruságos szállítása és hurcolása.

Mindezek fölé emelkedett azon önértetlenséget mélyen sértő és lelkünket felháborító érzés, hogy a létünk és vagyonunkra mindig alattomosan agyarkodó semmi ellenség elől kardcsapás nélkül kell elszaladnunk.

Nem festem tovább a szomorú képet, mert hiszen az ugyis időtlen-időkéig fekete pontja lesz lelkünknek és a rá emlékezés mindig fájó sebeket fog felszaggatni. E sebekre pedig a gyógyító balzsamot csak akkor nyerjük meg, ha galád ellenségünk az isteni és emberi törvények szerint megérdemelt büntetést és megtorlást meg fogja kapni.

Menekülésünk mindvégig tövisekkel kirakott nehez kálvária ut volt.

Előírás szerint Udvarhely vármegyében kellett volna megállapodnunk és működésün-

ket folytatnunk, azonban alig érkezünk be Székelyudvarhelyre, máris azon riadalom fogadott, hogy ezen megye kiűritése is elrendeltetett. — S így helyzetünk még súlyosbodott, mert megkétszereződött azok száma, kik a vasutat és közutakat képzelhető ideges tülekedéssel igénybe vették, vagy azokat igénybe venni megkísérelték.

S így minden megállapodás nélkül vándorutunkat tovább kellett folytatnunk, s minél tovább mentünk, a torlódás, zavar és izgatottság okozta nyomoruság mindinkább növekedett, mert Erdély tizenegy vármegyéje evakuáltatott, melyeknek népei legnagyobb részben mind a Királyhágón tuli részekbe igyekeztek jutni.

Mi utunkban csak Kolozsváron tartózkodtunk hosszabb ideig, itt velem voltak a vármegyei és városi tisztviselők, valamint a kör- és községi jegyzők tulnyomó részben, kikkel a megszakadt közigazgatást a körülmények által megengedett korlátok között újból megindítottam. Nevezetesen pillanatnyi segélyeket osztottam és osztattam ki az arra ráutalt csikmegyei menekülteknek, az állatállománytéli telettése, elhelyezése, munkába állítása és takarmánnyal való ellátása érdekében minden lehetőséget elkövettem. A közigazgatási alkalmazottak egy részét három utirányban visszaküldöttem, hogy a menekültek irányítását, személyi és vagyoni érdekeik megóvását közvetlen és közvetve eszközöljék és eszközöltessék. Egyszóval igyekeztem mindazon eddig majdnem ismeretlen és szokatlan ezereféle teendőket ellátni és elláttatni, melyet a kivételes viszonyok teremtettek és melynek megoldása kizárólag ránk, mint közigazgatási alkalmazottakra nehezedett. Arra törekedtem, hogy a reményt vesztett menekültek ne érezék magukat elhagyatottaknak, lássák és tudják, hogy a közigazgatási szervek idegen hatósági területen is működve őket vezetik, támogatják és védik.

E helyen kell megemlékeznem Kolozsvár szabad királyi város közönségének azon barátságos, jóságos és szeretetteljes fogadtatására és támogatására, melyben a csikmegyei menekülteket részesítette. S különösen Dózsa Endre kolozsmegyei alispán és dr. Haller Gusztáv Kolozsvár város polgármestere előtt hajtom meg a hála és elismerés zászlóját, mert mindketten atyafiságos szeretettel és testvéries odaadással panasz nélkül tettek meg mindent, mit a menekültek személyi és vagyoni viszonyai megvédése és jobbá tételére az adott körülmények között megtehettek.

Több mint két héten át tartózkodtam a közigazgatási alkalmazottakkal Kolozsváron, s miután a menekülteknek egy része még ezen idő alatt sem érkezett be Kolozsvárra s miután a Királyhágón inneni részekbe is többen telepedtek le, — egy kirendeltséget alakítottam és annak szerveit Kolozsvárt hagytam, hogy

tovább is legyenek segítségére és támogatására a menekülőknél.

Miután pedig a csikmegyei menekültek letelepítési helyéül első sorban Hajdu, később Szabolcs és végre Somogy vármegye lett kijelölve, a letelepült menekültek számának megfelelőleg mindenik vármegyébe kirendeltséget küldöttem és mindenütt igyekeztem a közigazgatás félbe szakadt szálait felvenni, felvételni és mindenütt habár idegen hatósági területen is voltunk, arra törekedtünk, hogy a menekültekben megerősödjék azon tudat, miszerint a közigazgatási tisztviselők őket nem hagyták el, hanem a körülmények által megengedett határok között őket mindenhol védik és támogatják.

Hét hétig voltunk távol és ez idő alatt majdnem egész Magyarországot bebarangolva, oly sok keserű érzés rakódott le sziveinkbe, hogy annak fájdalmát talán egész életükön keresztül érezni fogjuk.

Kegyelem kényérhez szokva nem voltunk, tehetetleneknek szükséges gyámolítást soha sem igényeltük, s így annak csak pusztá gondolata is, hogy ezekre lehetünk utalva, fellázította önértékelésünket és a hontalanság keserű érzete kezdette mardosni sziveinket.

Igaz, hogy vándor utunkban a legtöbb helyen elég szíves fogadtatásra találtunk, akadt azonban olyan is, hol részvétlenséggel, közönyvel, sőt gunnyal is találkoztunk. És ez elegendő volt arra, hogy fájdalmaink égetőbbekké váljanak és hogy elhagyott tűzhelyeinket — melyeket talán nem értékeltünk és nem becsültünk — a világon legjobbnak tarttuk és hogy kitörölhetetlenül bevésse lelkünkbe azon közmondás arany igazságát, hogy: „mindenütt jó, de legjobb otthon”.

Ily körülmények között a Megváltó szózatoként jött belügyminister urnak múlt év október 12-ike körül azon intézkedése, hogy a m. kir. csendőrség bevonulása után a főbb, illetve vezető közigazgatási tisztviselők nyomában utazzanak székhelyeikre és ott a lehetőség határai között kezdjék meg működésüket.

Ez intézkedés vétele után azonnal utra keltünk. — Visszahagytam egy néhány alkalmazottat — mint kirendeltséget — a letelepítési helyül kijelölt vármegyék székhelyein, hogy azok továbbra is a menekülők ügyeit közvetítsék és őket a szükséges támogatásban részesítsék.

Körülbelül hat napi idő telt el, míg ideiglenes állomáshelyeinkről bevergődünk Csikmegyébe. Utazásunkat részben vonaton, részben rozoga és kényszer utján előállított fogatokon és részben gyalog tettük meg. Ekkor is bőven volt részünk a zaklatások-, nehézség- és megpróbáltatásokban. Nehéz volt különösen a Csikmegyéhez közel fekvő evakuált erdélyi néptelen és kihalt vármegyéken való átvergődésünk. Nélkülöztük a kellő ételmet, nem volt hol megpihenjünk, igen soknál hiányzott a kellő ruházat, többen betegek is voltunk, azonban mindezeket panasz nélkül túrtuk és számba se vettük, mert erőt és kitartást adott azon tudat, hogy galád ellenségünk oly csúfosan veretett vissza.

A tisztviselők közül legtöbben múlt év október 16- és 17-én érkeztek meg Csikszere-dába. — Bejövetelünk a késő esti órákban volt, mikor borzalmas és megdöbbentő látvány tárult szemünk elé. A lélegzetet fojtó nehéz füst, a még fel fel lángoló épületrumok, a kifosztott, kirabolt és feldult lakások, a vandal pusztításnak uton, útfélen és lakásokban lévő ronda és büzhödő nyomain, a kietlen pusztaság és halotti csend, mindnyájunk lelkeiből a legkeserűbb érzéseket váltotta ki. S

e keserű érzések egyénenként fokozódtak, kinek-kinek károsítása, gyötrődése és lesújtásának mértéke szerint. Többen tévetelegül álltunk meg az uton, mert nem volt hová behuzódnunk és nem volt hová lehajtani fejünket. — Mindnyájunknak az első napokban a legnagyobb nélkülözésekkel és nehézségekkel kellett megküzdőnünk, mert hiszen akkor Csikszere a egy kihalt helység volt, hol semmi ételmet, semmi ágyneműt és semmi más a mindennapi élethez szükséges cikket kapni nem lehetett.

Ezen állapotok megszüntetése, tehát a lét fenntartása, valamint a gazdasági és mindennapi élet megzavart rendjének visszaállítása iránti erős akaratumk kényszerített, hogy azonnal munkába kezdjünk.

Legelső sorban az illetékes ministerek és kormánybiztos urhoz tettem jelentést, s abban nagy általánosságban vázolvam az állapotokat, kértem, hogy a megélhetéshez feltétlenül szükséges s itten egyáltalában nem kapható cikkek, legfőképpen pedig a só- és kenyérlisztnak lehető leggyorsabb megküldése iránt intézkedni kegyeskedjenek. — Továbbá, miután sem táviró, sem telefon, sem vasúti közlekedés és még fogatos jármű sem volt, kértem a közlekedés és érintkezés lebonyolítását akár autók adása, akár lovas küldöncök beállításával, akár más rendelkezésre álló eszközökkel lehetővé tenni.

Kértem végül úgy a katonai, mint a polgári rögtönítélő bíróságot működésbe hozatni, mert láttuk, hogy igen sok azon bűnesetek száma, melyek gyors és példaadó megtorlást igényelnek.

Ezen és más irányú felterjesztéseim mellett egyidejűleg rendeletet adtam ki a főszo-gabírák- és polgármestereknek, még pedig az irányban hogy:

1. Az ellenséges pusztítás után még megmaradt ingó vagyontárgyaknak a lehetőség szerinti biztonságba helyezését eszközözzék és eszközöltessék.

2. A tűz által okozott károkat irassák össze, még pedig a károsultak nevének, elégett épületek számának és a kár hozzávetőleges összegének megállapítása mellett.

3. Irassák össze az emberi és állati eltar-tásra szükséges és még itten található összes terményeket és élelmi cikkeket, feltüntetvén azt is, hogy az itthon maradt, valamint a visszatért lakosság ilyenmü szükséglete meny-nyit tesz ki.

4. Szigorúan nyomozzák és nyomoztassák ki, hogy az ellenséges megszállás ideje alatt itthon maradt lakosság minő magatartást tanusított és minő bűnesetek követték el?

5. A lopott tárgyak összeírandók, biztonságba helyezendők és a bűnesetek megtorlása iránti eljárások, illetve feljelentések folyamatba teendőek.

6. Az itten lévő katonaság által igényelt termények és javak nyilvántartandók, ellenőrizendők és azok értékének megtérítése érdekében minden kitelhető intézkedés és közbenjárás megteendő.

7. Gazdátlan állatok összeterelendők, biztos őrlatba veendőek és a törvényben előirt szabályszerű hirdetés után nyílt árverésen értékesítendők, a befolyó vételáraknak törvény szerü elszámolása és kezelése mellett.

A fentebbi és azokhoz hasonló számtalan — a kivételes állapotok és viszonyok által igényelt — intézkedések és eljárásokkal hoztuk ismét mozgásba a közigazgatás igen fontos és terhes szekerét.

Ez intézkedések eredménye lenne a további beszámolásomnak feladata, azonban ezt most

azért nem teljesíthetem, mert egyrésztől nagyon hosszas lenne és másrésztől pedig főképpen azért, mert azok nagy részében az eljárás avagy a vizsgálat még folyamatban van s így a most közölhető adatok hiányosak és kevésbé megbízhatók lennének.

Azonban mély felháborodással már most jelzem, hogy csekély számú oláh lakosaink általánosságban véve a tűz próbát nem állották ki. S a helyett, hogy a kenyereit adó, védelmet nyújtó, s a teljes egyéni szabadságot és egyenlőséget biztosító magyar állam iránt a köteles hűség és ragaszkodásnak tanubizony-ságát szolgáltatták volna, többen a hazaárulás bűnébe estek.

Fájdalmas megütközéssel állapítható meg, hogy az itthon maradottak közül sokan hazafiatlanságukat, megbízhatatlanságukat, avagy legjobb esetben kishitűségüket azzal pecsételték meg, hogy az állam hadi ereje elleni bűntettet követték el azáltal, hogy ténykedéseikkel az ellenséges haderőre előnyt, a mieinkre hátrányt idéztek elő.

Utálattal kell elfordulnunk, sajnos az elég nagy számban lévő azon préda éhes ragadozóktól is, kik a tulajdon szentségéről megfeledkezve, szerencsétlen menekült társaik vagyonát rongálták, pusztították és meglópták.

Megvetés kell osztályrésze legyen azon szivtelen hasonlósó vámpiroknak is, kik a menekülésben szenvedő társaik állatait és egyéb ingó vagyontárgyait ravasz fondorlattal potom áron vették meg, vagy éppen elhár- csolták; ugyazintén azoknak is, kik a nélkülözések és nyomorban lévő viszatelepült lakosok szorult helyzetét kizsákmányolva, a közszükségleti cikkekkal usztoráskodtak és az árdrá-gítás bűnébe estek.

S midőn mindezek tisztázódnak és megá-lapítást nyernek lehet — és nézetem szerint kell is az azokban bűnösöknek talált egyenek neveit nyilvánosságra hozni és azt az ellense-ges betörés és meneküléssel kapcsolatos ese-ményekről megírandó vármegyei statisztikai történetben örök időkre leszögezni, hogy a bűnösök ezzel is bünhődjenek és hogy jövőre ezzel is elrettentő példa statuáltassék.

Tett intézkedéseimre bejött adatokból tá-jékoztatásul annyit közölhetek, hogy az ellen-séges betörés miatt elégett 410 drb. lakóház, 400 csür és istálló, 45 drb. havasi épület és 313 drb. melléképület. Ez adat sem teljes, mert hiányzik ebből a gyergyótölgyesi járás, melyet részben még az ellenség tart megszállva.

Erdős Magyarország gyenge Ausztria.

Cholnoky Jenő nyilatkozata.

Csikszere, augusztus 8.

Cholnoky Jenő dr., a kolozsvári egyetem tudós tanára egy fővárosi lapnak a nemzeti ségek és a trianizmus dolgában hozzá intézett kérdéseire a következő érdekes és új szempontok szerint igazodó cikket küldte:

— Megtisztelő felszólításának, hogy a csehek és általában a nemzetiségek kérdéséhez hozzászóljak, bajos eleget tennem. A mai viszonyok közt nem volna tanácsos mindent megírni, amit erről a kérdéstről tárgyilagosan írni lehetne, mert most az egyetértést meg oly szerény sorokkal sem szabad veszélyeztetni, mint amilyenek az enyéim. Másodsor pedig röviden nem is lehet ilyen óriási kérdésekről írni, mert állítani csak úgy szabad valamit, ha az embernek módjában is áll bebizonyítani azt, amit látott.

— Csak a következő dolgokat szabad le-gyen elmondanom. Ausztria valósággal a geográfiai hulladékok országa. Harminckét

féle nyelven beszélnek benne s nyolc különféle geográfiai területre tartozó részekből van összetétele. Milyen közös érdekei lehetnek Dalmáciának és Bukovinának. Valóságos hulladékok ezek, nagy geográfiai területességük, nagy néptömegek letéredett hulladékai ezek s csak mesterségesen lehet őket, a geográfiai tényezők ellenére összetartani. Ez az állapot nem természetes és a széthúzás veszedelme állandóan fennáll. Ezt a hulladék-csoportot összetartani csak a Magyarországgal való szoros kapcsolat képes. Ha egyszer Ausztria elvált hazánktól, akkor szerte is hullik darabokra. Mint ahogy a térképen lehet látni, mintha hazánk sziget volna s a sziget partjaihoz tapadnak ezek a geográfiai egységek nem tekinthető hulladékok (ilyen Románia és Szerbia is!), azonképpen kénytelen Ausztria görcsösen hozzánk ragaszkodni, különben szertehull, mint ami elvesztette fundamentumát.

— Ezzel szemben hazánk a legszebben kikerekített geográfiai egységek egyike egész Európában, ezért legrégebb alkotmányos államunk, a még jobban elhatárolt Nagy-Britania után. Ez az oka, hogy bár örökösön marakodunk egymás közt s alacsony műveltségünkkel fogva politikai tenykedésünk majdnem kivétel nélkül személyeskedő marakodásban merül ki, azért még sem omlott össze a magyar nemzet és a Kárpátoktól és Dináridaktól övezett magyar medencének csak legdelibb része: Bosznia és Szerbia nem tartozik bele a magyar királyságba. Ilyen jól határolt geográfiai egységek lehet egy ideig erőt venni, de különállósága és egységessége újra csak kifejlődik. Ezért nekünk nincs mitől félnünk, s nemzetiségeinket csak féken kell tartani, a magyarságot megfelelőleg fejleszteni, hogy a nemzeti kérdés hamarosan elveszítse minden veszedelmes életét. — De Ausztriára is szükségünk van, hogy ez a hulladék ütköző legyen köztünk, meg a körülöttünk élő nagy nemzetek között. Nekünk mesterségesen kell fenntartanunk ezt az országot, de fokozatos fejlődéssel nekünk kell a monarchiában felülkerekednünk. Nem politizálással, nem veszedéllyel, nem személyes hajszákkal, hanem csak úgy érjük el, ezt ha minden magyar ember többet dolgozik és többet tesz a hazájáért, mint más népek egyénei s ha mindenki sokkal műveltebb és sokkal hazafiasabb, önzetienül hazafiasabb lesz, mint a milyen eddig volt. Csak fejleszteni a magyar kultúrát, fejleszteni a magyar nemzeti vagyont, résztvenni a világkereskedelemben és alkotni minél többet, gyarapítani mindent s akkor aztán nem kell félnünk semmitől, csak önmagunktól.

A Magyar Társadalomhoz!

A katonának egyszerűségével, a hazafinak biztos hitével, szívek ahhoz a magyar társadalomhoz, amely kezdettől fogva harcoló hőseihez méltóan állja ittthon a háboru minden megpróbáltatását, teljesíti a hazaszeretettel minden kötelességét.

Egy nagylelkű adakozó önkéntes elhatározásából egy fél milliót ajánlott fel a honvédség, népfelkelés és csendőrség rokkant tisztjei, lelkészei, tisztviselői- és zászlósainak, valamint a honvéd, népfelkelő és csendőrség tisztjei, lelkészei, tisztviselői és zászlósok özvegyei és árváinak segélyezésére.

Az adakozó azon kívánságát fejezte ki, hogy az ezen összeg által létesítendő alap örök időkre a „Szurmay Sándor-alap” nevet viselje. Érzem, hogy e kívánság teljesítése elől nem térhetek ki.

Jelen felhívással tehát készségesen állítom a rokkantak, özvegyek és árvák szolgálatába nevemet.

Megbántanám a magyar társadalmat, ha az ékes szólás eszközeivel rajzolódnám a rokkant tiszt képét, a hátramaradt özvegyek és árvák vesztését, fájdalmát. A világháboru három esztendő óta mindennap elmondja a maga félelmetesen nagyszerű nyelvén, hogy mit köszönhet a társadalom és a haza a honvéd tisztikárnak. Mindenki érezheti, hogy nem elég leborulni előttük, nem elég a hősök hantjait virággal borítani; a megcsontult kart takaró zubbony ujjai, a szenvedésnek az özvegyek és árvák arcába rajzolt nyomai a szívükre mutatnak: „Adósok, meg ne feledkeztek!”

Dicső honvédeink nevében, a kárpáti csaták leghíresebb szenvedéseinek emlékezetében arra kérek mindenkit, aki szívének jószágában, kötelességének megértésében adakozhat, juttassa adományát és gyűjtésének eredményét a postafelügyeletnek vagy a fardhatatlan magyar sajtó útján, a Szurmay Sándor-alapra! Ezen alap fölött a mindenkori honvédelmi miniszter rendelkezik.

A befolyó összegekről nyilvános lezárolás fog időnként közzétettni.

Budapest, 1917. évi augusztus havában.

Szurmay Sándor s. k.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Az új főispán kinevezése.** A hétfői hivatalos lap közli, hogy a király dr. Tolnay Lajos déva ügyvédet Csikvármegye főispánjává kinevezte. Az új főispán városunkba már megérkezett.

— **A kormánybiztos városunkban.** Széll József erdélyi kormánybiztos egy napig városunkban időzött és tárgyalásokat folytatott a vármegye vezetésével. Gazdánk nevében többen felkeresték a kormánybiztosot és kérték, hogy hasson oda, miszerint a már eladott szén ára és az új maximális ár közötti különbözet megfizetését a katonai hatóságoktól eszközölje ki. A kormánybiztos nagyon méltányosnak találta a gazdák kérését és megígérte, hogy minden lehető elkövet az ügy kedvező elintézése érdekében. Panaszt emeltek a kormánybiztosnál a burgonya és más gazdasági termények lopása ellen is. A kormánybiztos kijelentette, hogy a lopások megakadályozása iránt a szükséges lépéseket illetékes helyen már megtette és a termények már legközelebb szigorú katonai őrizet alá fognak vétetni.

— **Kinevezések.** A király Kathonay Domokos miniszteri osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárt miniszteri osztálytanácsossá kinevezte és Sándor Ákos miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.

— A belügyminiszter Pótz Antal belügyminiszteriumi fizetésnélküli miniszteri segédfoglalmazót miniszteri segédfoglalmazóvá kinevezte.

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk mai száma nyomdánk katonai igénybevétele miatt nagy késéssel jelenhetett meg. Olvasóink szíves elnézését kérjük úgy most, mint a netalán ismétlődő esetekben.

— **A király tábornaggyá nevezte ki Kövess vezérezredest.** Ofelsége Kövess vezérezredest halás elismeréséül a háboru egész tartama alatt a különböző harctereken kifejtett eredményes és kiváló vezéri tevékenységeért, tábornaggyá nevezte ki, mindenkor eredményes hadvezetéseért pedig, mely, éppen most, Bukovina viaszszerezésére vezetett, különösen dicsőre elismerését nyilvánította.

— **A szóda bejelentése.** Az ammoniak szóda-, a kristályszóda-, (jegeszóda, mosószóda) és marónátron- (marószóda, zsír szóda, lugkő) készletek bejelentése mindenkire nézve kötelezően elrendeltetett. Erre bejelentő lapok a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaránál kaphatók.

— **Eljegyzés.** Péntér József főhadnagy eljegyezte Málviánszky Piroskát, Székelyudvarhelyről.

— **Kitüntetések.** Ó császári és királyi Fensége, Ferencz Salvator főherceg, az Ó császári és apostoli királyi Felsége által legkegyelmesebben átruházott hatáskörben, a katonai egészségügy körül a háboruban szerzett különös érdemeik elismeréséül, dr. Harmat Leó csikszeredai közkórházi főorvosnak a hadiékítményes II. oszt. vörös-kereszt díszjelvényét, Albert Ödönné, Szlávik Ferencz, Kovács Jenő és Albert Sándor, a Vörös-Kereszt csikszeredai választmánya tisztviselőinek a hadiékítményes Vörös-Kereszt ezüst díszérmét adományozta.

— **A tűzifaszükséglet biztosítása.** A földművelésügyi miniszter Csikvármegye közigazgatási gazdasági albizottságának jóváhagyta azt a határozatát, mellyel a háboru okozta rendkívüli viszonyokra való tekintettel erdőfelügyeleti szempontból megengedte, hogy Csikszereda, Gyergyószentmiklós városok továbbá Szépvíz és Csikszentmárton járási székhelyek, valamint az összes többi községek lakóinak az 1917/18 évi tűzifa szükségletük kielégítése érdekében, az albizottság által szokásos feltételek szigorú betartásával, a közbirtokossági erdőkből az igény jogosultak rendes évi tűzifa szükségletén felül, részben a megtakarított vágásterületekről, részben az erdőnevelési szempontból szükséges gyéritekéből a határozatban megállapított mennyiségű tűzifa termeltessek.

— **A katonák választójogáról,** erről a közérdeklődés gyupontjában álló nagyfontosságú kérdésről ir nagyértékű és mélyen járó tanulmányt a Külügy-Hadügy mai számában Szilágyi Lajos dr. országgyűlési képviselő, a lap főszerkesztője. Az ebben a kérdésben úgy a politikai világban, mint a nagyközönség körében volt nagy járatlanságot, a páratlan elmeélel megirt tanulmány teljesen eloszlatja és világos képét adja annak, hogy milyen eredménye lenne a Károly kereszt és milyen a vitéségi érmes katonáknak adandó választói jognak. Végül oda konkludál, hogy „Igazságos és arányos tervezet hiányában szavazzuk meg mindannyian a népek, szavazzuk meg minden 24 éves írni és olvasni tudó magyar állampolgárnak a választójogot! Vitéz csapatunk jutalmáért pedig forduljanak hódolat-teljes tisztelettel a legfelsőbb trón felé, mert a magyar katonák méltó jutalma csak a magyar tisztek által magyarul vezényelt magyar lehet.” A lap ezenkívül érdekes cikket közöl Jákó János, Erdélyi Jenő dr. tüzérhadnagy, Biliczky Lajos százados, stb. stb. tollából. Előfizetési ára: negyedévre 6. koronai kiadótároltala Üllői ut 11.

— **Románia termése.** A katonai igazgatás alatt álló romániai területen buzában középtermés lesz, a tengeri jó termést ígér, kevésbé kedvező lesz előreláthatólag az árpa, zab, olajmagvak termése melyeknek aránylag csekély vetési felületük miatt kisebb jelentőségük van. Az összes termények súlya 28 millió tonna. Ebből mindenképp a megszállott részek lakosságát és a román front csapatait látják el. A megmaradó, körülbelül 1.25 millió tonnát exportálják.

— **Aki nem hitte, hogy Michaelisből kancellár váljunk.** A Germania című lapban az új német birodalmi kancellár volt iskola-tároltára az alábbi apróságot meséli el: Michaelis György, Németország kancellárja, Majna-Frankfurtban végezte a gimnáziumot, de nem tartozott a legjobb tanulók közé. A felsőbb osztályok egyikében történt, hogy a latin nyelv tanára leírta a diákoknak, hogy milyen hasznos dolog, ha valaki lerakja az érettségét. Végül Michaelishez fordult, akit figyelmenlensége miatt előzőleg már megintett és különös nyomtatékkal ezeket mondotta neki: „Aki leteszi az érettségi vizsgát, az előtt nyitva az egész világ, abból minden lehet, még miniszter is, sőt birodalmi kancellár is — ami persze magánál Michaelis — legyen nyugodt, nem fog bekövetkezni”. Az egész osztály kötelességtudóan hangos derültséggel fogadta a tanár ur trefás megjegyzését, amely azonban éppen ellenkezőleg sült el, mert Michaelisből mégis csak kancellár lett.

— **Halálozás.** Özv. báró Wardenér Ödönné szül. Zabolai Csekme Ida szerdán 79 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután Szépvízen igen nagy részvét mellett ment végbe. Elhunytat kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Haláláról az alábbi gyászjelentést adták ki: Szívünk nagy fájdalommal tudatjuk, hogy forrón szeretett jó édesanyám, nagyanyám, dédanyám özv. Báró Wardenér Ödönné szül. Zabolai Csekme Ida folyó hó 8-án, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, 79 éves korában megtért Urához, Teremtőjéhez. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 10-én délután 3 órakor fognak örök nyugalomra helyeztetni. Lelki üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 11-én reggel 8 órakor fog a szépvízi róm. kath. templomban az egek Urának bemutatni. Emléke legyen áldott, nyugalma cserdes! Szépvíz, 1917. évi augusztus hó 8-án. Báró Wardenér Arthur bányatanácsos fia. Bójtai Bójtth Emma ferj. Lakatos Andorné, Bójtai Bójtth Andor m. kir. honv. százados, Bójtai Bójtth Béla cs. és kir. százados, Bójtai Bójtth Clarisse ferj. dr. Szántó Samuné, Bójtai Bójtth Ödön m. kir. honv. százados, Báró Wardenér Iván, Báró Wardenér Mihály, Báró Wardenér Mártha, Báró Wardenér Béla, Báró Wardenér Arthur unokái. Bójtai Bójtth Andorka, Bójtai Bójtth Albertina dédunokái. Báró Wardenér Arthurné szül. cserneki és tarkeői Dassewffy Ila menyje. Lakatos Andor máv. felügyelő, Dr. Szántó Samu ügyvéd, népf. főhadnagy unokáinak férjei. Bójtai Bójtth Beláné szül. Gentille Ines, Bójtai Bójtth Ödönné szül. Szacsvai, lécfalvi és esztelneki Szacsvay Mariska unokái nejei.

— **Hadikarfelvevő bizottsági tagok.** Gyalóky Sándor főispán a szépvízi hadikarfelvevő bizottságba a törvényhatóság részéről rendes tagnak Deáky Vidor, póttagnak Gábosy Dénes, a felcsiki hadikarfelvevő bizottságba rendes tagnak dr. Nagy Béni, póttagnak Csicszer Pető törvényhatósági bizottsági tagokat kinevezte.

— **Nagy visszavándorlás.** A nyert értesülésekből és a jelekből ítélve, a háboru befejeztével Amerikából igen nagy visszavándorlás fog megindulni Európába. Több mint egy millió magyar ember jelentkezett eddig a hajózási társaságok amerikai ügynökségeinél Magyarországra való visszatérésre.

— **A 82 esek a hadikölcsönre.** A Szászvároson állomásozó 82-ik gyalogezred tisztikara a hatodig hadikölcsönre idáig 75000 K-át jegyzett. A hadikölcsön biztosítással kapcsolatos jegyzések a következők: Gercóffy Geza hadnagy 12000, dr. Lengyel Gyula orvos 10000, Berecz István hadnagy 6000, Balog Miksa főhadnagy 5000, Berecz Gyula hadnagy 5000, Ferenczy Jenő László hadnagy 5000, Nagy Domokos hadnagy 5000, Gál András hadnagy 5000, Piry József hadnagy 5000, Czikmántory Endre hadnagy 5000, László Zsigmond zászlós 5000, Fábian Ferenc hadnagy 2000, Haim Lipót egyéves önk. 5000 koronát.

— **Győzelmes hadseregünk sikerei a lefolyt három év alatt.** Berlinből jelenti a Wolf-ügynökség: A háboru lefolyt három éve alatt a szövetséges központi hatalmak seregei több mint 3 millió foglyot ejtettek,

12,156 ágyut, 8352 gépfegyvert, 1 és félmillió fegyvert, 10 ezernél több löszerkocsit zsákmányoltak. E számokban csak az a zsákmány foglaltatik, amit hazai területre beszállítottak, nincs tehát benne az, amit azonnal felhasználáltak, amelynek mennyisége már megközelítőleg sem volna megállapítható. A szövetséges seregek 548,300 négyzetkilométer területet tartanak megszállva, ami meghaladja a német birodalom egész területének nagyságát. Seregeink összesen 47 erődöt foglaltak el.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gerbner Árpád gyergyószentmiklósi állami főgimnáziumi rendes tanárt a kaposvári állami főgimnáziumhoz áthelyezte.

— **Megkezdődött az aratás.** A múlt héten egész Alsíkon megkezdtek az aratást. A termés igen jó és kiadós. A kánikulai meleg megszűnt. Az aratást a nők szorgalmasan végzik. Több helyen azonban az egerek jelentékeny kárt tettek.

— **A székelyudvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskola igazgatósága** készséggel küldi meg értesítőjét az érdeklődő szülőknél.

— **Halálozások.** Id. Juhász Károly volt gyergyószentmiklósi bíróságívégrehajtó augusztus 1-én 73 éves korában Désen elhunyt.

— **Sántha Jánosné szül. Orbán Véro** 59 éves korában augusztus 6-án elhunyt. Temetése Zzögödön ma délelőtt nagy részvét mellett ment végbe. Halálát férje Sántha János, a vármegyei magánjavak irodatisztje és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Katonai kinevezés.** A király Cautak Béla volt honvéd századost a nyugállományba századossá nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter Süvér Ferenc csikszeredai pénzügyi segédtitkár saját kérésére Dávára helyezte át.

Két fekete félvér kocsiló,

174—176 cm. magasak, eladók.

Értekezhetni a Csiki Lapok szerkesztőjével.

2—4

KÖMÉNYMAGOT

bármily mennyiségben veszen

A SZÉPVÍZI GYÓGYSZERTÁR.

3—

Sajtkészítéshez tejoltó

folyékony vagy por alakban nagyban és kicsinyben kapható

A SZÉPVÍZI GYÓGYSZERTÁRBAN.

3—

Csikvácsárcsiban egy jó forgalmu üzlethelyiség korcsmával kiadó.

Értekezni lehet Lázár Árpádnénál, Rákoson.

Meghívó.

A Csikszeredai Takarékpénztár Reszvenytársaság rendes évi közgyűlése

folyó 1917. évi augusztus hó 26 an délelőtt 9 órakor vagy ha elegendő részvényes meg nem jelenne folyó év szeptember hó 9-én d. e. 9 órakor fog saját helyiségében megtartani.

A Csikszeredai Takarékpénztár Reszvenytársaság igazgatósága nevében

T. Nagy Imre s. k.,
kir. tanácsos, elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó és jegyzőkönyvi hitelesítő kijelölése.

2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése és indítványai.

3. Alapszabály módosítás

4. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása a megüresedett helyekre.

5. Pénztárnok lemondása következtében tett igazgatósági intézkedés bejelentése.

Csikszereda, 1917. évi augusztus hó 6-án.

Egy háló-, ebédlő- és konyhabutor olcsón eladó.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

1—2

Egy 3¹/₂ H. P. gözgarnitúra

alig használt, gyarilag javítva, szijazattal együtt eladó.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

Pályázati hirdetmény.

A Csikszeredai ipartestület saját Kaszinója illetve cukrászdája részére kimérőt keres.

Oly egyének pályázata, akik kellő óvadék és szakavatottsággal bírnak előnyben részesülnek

Feltételek a csikszeredai ipartestület hivatalos helyiségében megtudhatók.

Pályázati határidő lejárta 1917. év augusztus hó 22-én.

Csikszereda, 1917. évi augusztus hó 10-én.

Biró József,
ipartestületi titkár.

Szabó Ferenc,
ipartestületi elnök.

A Székely Gazdák Szövetkezete Sepsiszentgyörgy, Iskola-utca 10. szám mint Hadi Termény főbizományos

megvesz waggontételbe mindennemű terményt.

Csikvármegye részére néhány megbízható termény-

kereskedőt albizományosoknak felállíttatnak.

1—2